GROUP VAN VOOREN
Terra Engineering & Consultancy

Archeologienota
Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
Geraardsbergen – ASZ Ziekenhuis

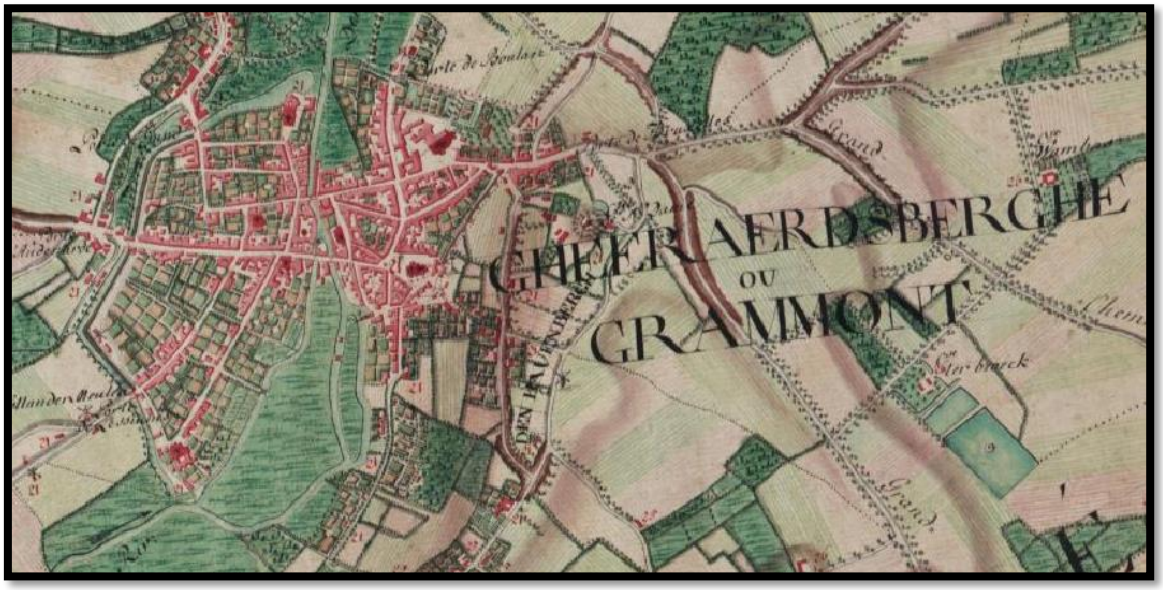

Programma van maatregelen

Ons kenmerk :	ORTEC2201825
Auteurs :	Vanessa Bigonzi Alexander Doucet Ward Decramer
Datum verslag:	28 oktober 2022
Projectcode Onroerend Erfgoed :	2022J124
Wettelijk depot :	D/2022/15.001/108

Terra Engineering & Consultancy nv | Fabriekstraat 34 | 3800 Sint-Truiden - Belgium | T. +32 11 69 11 66
Hoofdzetel: Industriepark Rosteyne 1 | 9060 Zelzate - Belgium | T. +32 9 326 86 20 | F. +32 9 326 86 21
www.groupvanvooren.com | tec@groupvanvooren.com | BE 0878 860 382

verslagnummer	: ORTEC2201825
aantal blz.	: 9
blz. nummer	: 2

GROUP VAN VOOREN
Terra Engineering & Consultancy

Coverfoto: het terrein gesitueerd op de Ferrariskaart (ca. 1775; bron: AGIV)

Auteurs & autorisatie:
Vanessa Bigonzi (OE/ERK/Archeoloog/2021/00028)
Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)
Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)

Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.
Wettelijk depot: D/2022/15.001/108

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen 4
1 Beschrijvend gedeelte 4
1.1 Administratieve gegevens 4
2 Gemotiveerd advies 6
3 Programma van maatregelen voor vooronderzoek met ingreep in de bodem **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
3.2 Onderzoeksmethode en -strategie ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
3.3 Onderzoekstechnieken en -strategie ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
3.3.1 Proefputten ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
4 Ondertekening 6

Deel 2: Programma van maatregelen

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode Onroerend Erfgoed	2022J124 (bureauonderzoek)
Erkend archeoloog	Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014) Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023) Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)
Locatie	**Provincie:** Oost-Vlaanderen **Gemeente:** Geraardsbergen **Adres:** Gasthuisstraat 4 (Fig. 1.1)
Kadastrale gegevens	Geraardsbergen, afdeling 1, sectie A, perceel 543M
Bounding Box	Punt 1: X = 115361, Y = 162308 Punt 2: X = 115386, Y = 162324
Oppervlakte projectgebied (binnen een archeologische zone)	5 906 m^2
Oppervlakte bodemingreep	113 m^2
Einddatum bureauonderzoek	28 oktober 2022
Relevante termen[1]	Oost-Vlaanderen; Geraardsbergen; Vastgestelde archeologische zone; Historische stadskern; Middeleeuwen – Nieuwste Tijd; Zandleemstreek.
Bebouwde zones:	Het projectgebied is bebouwd met een ziekenhuis.

[1] https://thesaurus.onroerenderfgoed.be

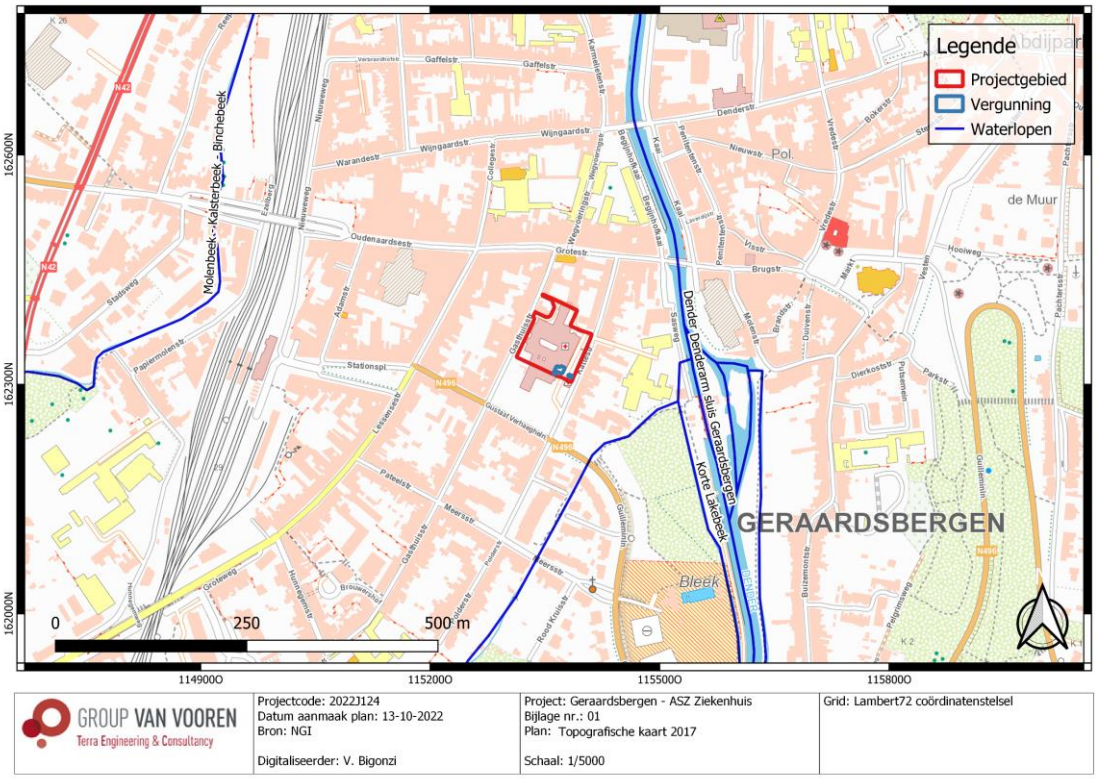

Fig. 2.1: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© NGI).

Fig. 2.2: Kadasterplan met situering van het projectgebied (© AGIV).

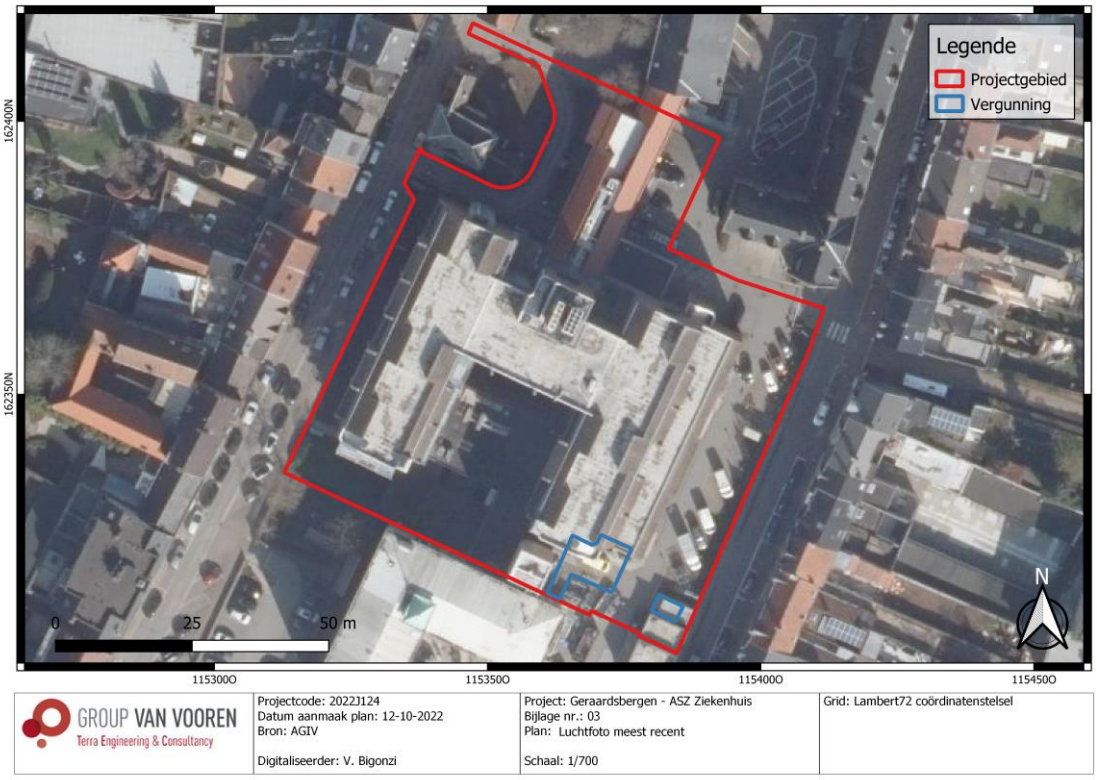

Fig. 2.3: Meest recente luchtfoto (2021) met situering van het projectgebied (© AGIV).

2 Gemotiveerd advies

Het projectgebied bevindt zich in de historische stadskern van Geraardsbergen, die als vastgestelde archeologische zone beschouwd is sinds 19-02-2016. Het terrein ligt aan de linkeroever van de Dender, op een afstand van ca. 125 m ten westen van deze waterloop. Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de CAI 502277 die naar de Onze-Lieve-Vrouwhospitaal refereert. Een deel van de hospitaalgebouwen zijn als bouwkundige elementen vastgesteld. De geplande werken kaderen in een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen voor een nieuwe aanbouw, luifel en infiltratievoorziening aan de zijde van de Kattestraat, ten oosten van het projectgebied.

Het projectgebied bevindt zich in de archeoregio van de (zand)leemstreek. De stadskern van Geraardsbergen ligt op de linker- en rechteroever van de Dender, op de overgang tussen een leem- en zandleemgebied, en heeft zich ontwikkeld op een hoogte van ca. 20 – 100 m TAW. De stad bevindt zich in een heuvelachtig reliëf dat bij de Vlaamse Ardennen aansluit en dat door de alluviale Dendervallei is doorsneden. In de oostelijke richting is de aansluiting bij de Brabantse Ardennen via de Molenberg en de berg van Atembeke. In de zuidelijke richting is de aansluiting bij de heuvels van het noorden van Henegouwen via de Overberg en de Grote Buizemont. Het projectgebied bevindt zich ten westen van de Dender, in de alluviale vlakte van deze waterloop. Het terrein zelf bevindt zich op een hoogte van ca. 18 - 22 m TAW. Binnen de contouren van het projectgebied zijn er hoogteverschillen op te merken. Het terreinprofiel 1 (NW-ZO) volgt het landschappelijke reliëf en toont aan dat het terrein aan het dalen is in de richting van de alluviale vlakte van de Dender. Het terreinprofiel 2 (NO-ZW) toont daarentegen aan dat er antropogene ophoging aanwezig is in het noordelijke deel van het projectgebied.

Over de oudste menselijke sporen binnen de historische kern van Geraardsbergen zijn er weinig gegevens. Er zijn enkele prehistorische vondsten die aan het licht gekomen zijn bij kanalisatiewerken van de Dender. De oudste kern van de stad is vermoedelijk terug te vinden op de linker Denderoever. De kerk ter noorden van het projectgebied, aan de kruising tussen de Gasthuisstraat en de Grotestraat, is al zichtbaar op de Kaart van Deventer uit 1550-1565. Deze kaart, samen met de zicht op Geraardsbergen door Sanderus uit 1641, tonen aan dat de omgeving van het projectgebied enkele gebouwen en tuinen omvat. Sinds de Ferrariskaart uit 1775 zijn er duidelijk gebouwen aanwezig in het noordelijke deel van het projectgebied. De aanwezigheid van het ziekenhuis werd vermeld in de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840. De topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw geven de evolutie van de gebouwen weer. Het terrein krijgt zijn huidige uitzicht eind van de jaren 1970 en in de jaren 1980. Binnen het projectgebied is het duidelijk dat het vergunningsgebied verhard is sinds ten minsten de jaren 1979-1990. Bebouwing is er volgens de kaartstudie niet geweest. Sinds de luchtfoto van 2015 is er een uitbreiding van een gebouw net ten westen van het vergunningsgebied.

In de directe omgeving van het projectgebied zijn er een aantal CAI-locaties aanwezig. Deze dateren uit de Middeleeuwen tot en met de Nieuwste Tijd. Er werden enkele opgravingen binnen een straal van 100 m uitgevoerd. Deze onderzoeken hebben sporen en materiaal sinds de 10de eeuw opgeleverd. Er werden ook sporen van leemexploitatie aangetroffen.

De geplande werken omvatten het realiseren van een nieuwe aanbouw, luifel en infiltratievoorziening aan de zijde van de Kattestraat. De nieuwe aanbouw (ca. 89,63 m²) omvat maar één gelijkvloerse bouwlaag en wordt in lijn met de gevel van het bestaande ziekenhuis voorzien. Naast deze nieuwe aanbouw wordt er een luifel van ca. 39,47 m² opgebouwd, ter hoogte van de ingang voor de leveringen. Deze luifel wordt aan de bestaande lifttoren aangebouwd. De geplande werken voorzien in de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel RWA en DWA in de bouwzone van de campus en verder in de plaatsing van een infiltratievoorziening. Deze ondergrondse infiltratievoorziening met infiltratiekratten wordt ter hoogte van de Kattestraat gepland. Deze voorziening wordt met een verstoringsdiepte van 42 cm-mv gepland. De historische en landschappelijke gegevens moeten dus gekoppeld worden aan de geplande werken. Het vergunningsgebied heeft een algemene oppervlakte van ca. 113 m² en leunt tegen het ziekenhuisgebouw aan. Het terrein is al verhard.

Tabel 1.1: Synthese van de verstoringsdiepten

	Oppervlakte	Verstoringsdiepte
Nieuwe aanbouw	Ca. 89,63 m²	Funderingsplaat: ca. 50 cm-mv Funderingsokkels: 130 cm-mv
Luifel	Ca. 39,47 m²	Klinkerverharding : 30 cm-mv
Infiltratievoorziening	Ca. 10 m²	42 cm-mv

Zoals reeds gezien is het terrein in de alluviale vlakte van de Dender en omvat dus natte gebieden gelegen. De verwachting naar archeologische waarden in zo'n kleine oppervlakte is dus zeer beperkt. Zelfs indien het archeologische niveau niet verstoord zou zijn door de al bestaande verharding, zou de kenniswinst zeer beperkt blijven en geen inzicht zou kunnen opgeleverd worden door een archeologisch onderzoek.

Op basis van deze gegevens wordt geconcludeerd dat de geplande ontwikkeling slechts een beperkte bedreiging vormt op eventuele aanwezige archeologische waarden. Bovendien zou de kenniswinst op deze locatie zeer beperkt zijn indien het archeologisch niveau geraakt zou worden. Een vervolgonderzoek zou maar een beperkt beeld van het nog aanwezige bodemarchief kunnen opleveren, waardoor het

kostenbaat niet als nuttig wordt geacht een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren. Dit bureauonderzoek leverde zodoende voldoende informatie om een correcte en adequate inschatting te maken van de impact van de geplande werken op het archeologische bodemarchief. **Gezien het beperkte kennispotentieel, wordt de vrijgave van het terrein geadviseerd zonder dat een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zou moeten plaats vinden.**

Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen.

De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

3 Programma van maatregelen

Vermits een archeologische opgraving niet noodzakelijk is voor het betreffende terrein, dient er geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

4 Ondertekening

TEC nv staat voor een kwaliteitsvolle aflevering van haar resultaten en onderzoeken, onder de voorwaarden zoals overeengekomen met de opdrachtgever. Aangezien TEC nv de informatie, aangeleverd door de opdrachtgever of derden, niet onafhankelijk kan verifiëren dragen deze informatie-leveranciers de verantwoordelijkheid voor de accuraatheid en de volledigheid van hun informatie.

Dit verslag mag niet gereproduceerd worden, behalve in volledige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Dit verslag mag niet vertaald worden, behalve door of in opdracht van Terra Engineering & Consultancy nv.

Voor verdere inlichtingen over voorliggend rapport kunt u contact opnemen met ons kantoor.

Sint-Truiden, 28 oktober 2022

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Auteur + Erkend archeoloog	Alexander Doucet	
Nagelezen en goedgekeurd door + Erkend archeoloog	Ward Decramer	
Teamleader Sint-Truiden	Maarten Dingenen	
Naam van de operationeel verantwoordelijke TEC nv	Stijn Minne	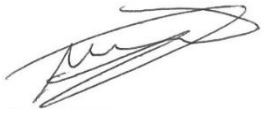
Naam van de persoon die TEC nv rechtsgeldig kan vertegenwoordigen tegenover derden	Kristof Van Vooren vv LRJ Van Vooren Gedelegeerd Bestuurder	